

Justitiedepartementet
Ju.L5@regeringskansliet.se
Ju2018/04487/L5

Yttrande över SOU 2018:75 Vissa polisfrågor- säkerhet vid förhör samt kränkingsersättning

Arbetsgivarverket har anmodats att lämna synpunkter på rubricerad utredning. Arbetsgivarverket begränsar sitt yttrande till frågor som är av statlig arbetsgivarpolitisk karaktär.

Rubricerad utredning berör två frågeställningar; utökade möjligheter till kroppsvisitation av personer som är kallade till förhör i Polismyndighetens eller Säkerhetspolisens lokaler, samt åtgärder för att säkerställa polismäns rätt till ersättning vid allvarlig kränkning.

Kroppsvisitation av förhörspersoner i Polismyndighetens eller Säkerhetspolisens lokaler

I utredningen framgår att det enligt nuvarande lagstiftning endast finns begränsade möjligheter att genomföra kroppsvisitation av förhörspersoner i syfte att söka efter vapen eller andra farliga föremål.

I utredningen föreslås därför en utvidgad möjlighet att kroppsvisitera förhörspersoner i Polismyndighetens eller Säkerhetspolisens lokaler. Som förhörsperson ses målsägande, vittne, misstänkt eller en person som hörs upplysningsvis. Förändringen föreslås ske genom en ny paragraf, 19 a § i polislagen.

Arbetsgivarverket konstaterar att förslaget är utformat så att kontrollerna inte görs mer ingripande än vad omständigheterna kräver. Kroppsvisitation får ske endast när det är nödvändigt av säkerhetsskäl. Från kroppsvisitation undantas de som inte är förhörspersoner som till exempel advokater, tolkar, vårdnadshavare eller annan anhörig.

Arbetsgivarverket har stor förståelse för att en förhørsledare kan känna sig otrygg och utsatt i en situation där hon eller han inte vet om förhörspersonen har ett vapen med sig vid förhöret. Arbetsgivarverket menar att utredningens förslag förbättrar arbetsmiljön för de anställda vid de två myndigheterna. Arbetsgivarverket delar också utredningens förslag om att kroppsvisitationen ska genomföras av polisman,

även om förhöret ska utföras av en civilanställd. Som konstateras i utredningen så har polismän större erfarenhet och mer adekvat utbildning för att genomföra en sådan åtgärd och att hantera den situation som kan uppstå i de fall vapen faktiskt påträffas.

Arbetsgivarverket tillstyrker därmed utredningens förslag om en ny bestämmelse som utökar polismäns möjligheter att utföra kroppsvisitation av förhörspersoner som ska höras i Polismyndighetens eller Säkerhetspolisens lokaler.

Polismäns rätt till ersättning vid allvarlig kränkning

En kränkingsersättning avser att kompensera känslor som den kränkande handlingen har framkallat hos den utsatte personen, men som inte tar sig sådana medicinska uttryck att det är fråga om en personskada.

I utredningen konstateras att det finns skäl att i utvidgande riktning se över polismäns rätt till ersättning för allvarlig kränkning genom brott i tjänsteutövningen. Polismän har en arbetssituation som är utsatt. Det kan därför finnas ett behov av att tydliggöra att samhället står bakom polisen. Samtidigt menar utredningen att det måste antas att polismän som utsätts för en kränkande handling har en högre tröskel att drabbas av känslor såsom rädsla, förnedring eller skam på grund av handlingen jämfört med hur en privatperson reagerar. Det finns därför, enligt utredningen, skäl för den nu gällande ordningen som innebär att rätten till skadestånd för allvarlig kränkning till polismän prövas enligt något annorlunda kriterier sett i förhållande till andra brottsoffer. Det måste emellertid säkerställas att den särbehandling av polismän som sker inte sträcker sig längre än vad som är motiverat utifrån sakliga skillnader. Arbetsgivarverket delar ovanstående ståndpunkter.

Utredningen nämner fyra åtgärder för att åstadkomma en utvidgad rätt till ersättning: 1. Fortsatt utveckling i praxis. 2. Ändring i lagstiftning om skadestånd. 3. Utvidgad rätt till ersättning via brottsskadelagen. 4. Arbetsgivaren tar ansvar för att reglera samtliga skador som drabbar en anställd i tjänsteutövningen. Samtliga nämnda åtgärder mötte emellertid invändningar från de experter och myndigheter som utredningen samrått med.

Beträffande punkten 4 ovan lyfter utredningen fram några av de nackdelar som kan följa på förslaget, bland annat att en skadereglering hos Polismyndigheten ökar den administrativa bördan för myndigheten, vilket skulle kunna gå utöver den brottsbekämpande verksamheten. Att låta Polismyndigheten åta sig en ny uppgift utanför kärnverksamheten skulle också stå i strid med intresset att renodla polisens uppgifter.

Utredningen finner att de redovisade åtgärderna inte skulle vinna acceptans vid en remissbehandling och skulle vara svåra att genomföra i praktiken. Utredningens slutsats är att det behövs ett faktaunderlag som allsidigt belyser polismäns utsatthet

för brott i tjänsteutövningen och hur polismän typiskt sett reagerar på sådan brottslighet. Därför anser utredningen att en myndighet bör ges i uppdrag att ta fram ett sådant underlag. Det är enligt Arbetsgivarverket viktigt att en sådan utredning anger skälen till varför en polisman ska vara berättigad till ersättning vid en allvarlig kränkning, då annan blåjuspersoneil eller annan personeil inom offentlig sektor, som också utsätts för allvarliga kränkningar inom ramen för sin anställning, inte får en sådan ersättning.

Arbetsgivarverket tillstyrker att ett faktaunderlag tas fram.

Beslut i detta ärende fattas av generaldirektör Eva Liedström Adler. I den slutliga handläggningen deltog chefsjurist Hedda Mann, kommunikationschef Lars Andrén, biträdande enhetschef Annina Kuylensstierna och arbetsrättsjurist Lars Åström, föredragande.

Eva Liedström Adler

Lars Åström